

طرح درس روزانه درس اول عربی چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)

عنوان درس	المَرَأَةُ التَّمونَجِيَا	موضوع درس	اقسام الكلمه	صفحات:	۹ تا ۱
مدت تدریس	۹۰ دقیقه	نحوه تعامل	گروهی	پایه	چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)
مقطع	متوسطه ۲	نام دبیر	رحمن بخش سپاهی	نام مدرسه	علی اکبر دهک

مشخصات کلی و عمومی دانش آموزان

جنس	پسر	سن	سن
خصوصیات جسمی	سالم	خصوصیات ذهنی	خصوصیات ذهنی
وضعیت مادی و اقتصادی	متوسط	وضعیت اجتماعی و فرهنگی	وضعیت اجتماعی و فرهنگی
ویژگی های اخلاقی	خوب	انتظارات	انتظارات

هدف های کلی درس

مراحل حیطه شناختی	هدف های کلی درس
دانش	دانش آموز در پایان این درس باید بتواند:
درک	انواع کلمه را نام برده علامت و نشانه هایش را بیان کند
کاربرد	عدد کلمه را نام برده روش ساخت آن ها را بیان کند
تجزیه	انواع جمله را نام برده مثال بزند
ترکیب	علامت مونث را نام برده انواع آن را نام ببرد
ارزشیابی	موارد تانث فعل یا فاعل را بیان کند

روش ها و فنون تدریس	سخنرانی - توضیحی
وسایل و مواد کمک آموزشی	وایت برد و ماژیک های رنگارنگ احيانا چارت و نرم افزار های آموزشی
آمادگی قبل از تدریس	سلام و احوالپرسی ، حضور و غیاب

اقسام کلمه کلمات در عربی به سه دسته تقسیم می شوند : الف) اسم ب) فعل ج) حرف الف) اسم، اسم آن است که به معنایی دلالت می کند (بدون داشتن زمان) مانند : تعلیم، عالم ، معلم اقسام اسم : ۱. مذکر یا مؤنث ۲. جامد یا مشتق ۳. معرفه یا نکره ۴. معرب یا مبنی ۵. مفرد، مثنی، جمع برخی از نشانه های مخصوص اسم عبارتند از : ۱ - مجرور بودن، بالمعلم (مجرور به حرف جر) ، کتابُ العالم (مجرور به مضاف الیه) ۲ - تنوین : معلم (يك اسم همزمان نمی تواند از تنوین و «ال» برخوردار باشد) ۳ - اضافه (مضاف قرار گرفتن) درس المعلم ۴ - پذیرفتن «ال» المعلم الكتاب ۵ - منادا شدن : یا تلميذُ ، یا الله فعل : فعل آن است که به معنایی دلالت می کند و به زمان نیاز دارد. مانند : نصرَ ، یفرحُ (مضارع) ، اکتبُ (امر حاضر) برخی از نشانه های فعل عبارتند از : ۱ - داشتن ضمیر «ت» مانند « نصرتَ ، نصرتُ » ۲ - داشتن ضمیر تاء ساکن «تُ» مانند : نصرتُ ، ضربتُ ۳ - داشتن ضمیر «ی» مانند : ائصری ، تنصرین ۴ - داشتن نون تأکید خفیفه (نْ) یا ثقیله (نَ) : مانند : یئصرنْ (نون تأکید خفیفه)	ارایه مطالب (تدریس هدف های رفتاری)

نون تأکید ثقیله

حرف: حرف آن است که معنی مستقلی ندارد و زمان هم ندارد مانند: فی، ب، الی و
اقسام اسم از نظر تعداد

۱- مفرد: اسمی که بریک فرد یا یک شیء دلالت کند مانند کتَبَ و قَمَّ

۲- مثنی: اسم مفرد با افزودن الف و نون (ان) در حالت رفع و یاء نون (ین) در حالت نصب و به مثنی تبدیل می شود، مانند: جاءَ المعلمان (حالت رفع)

رَأَيْتُ الْمُعَلِّمِينَ (حالت نصب) سَلَّمْتُ عَلَى الْمُعَلِّمِينَ

مفعول به و منصوب (مجرور به حرف جر) (حالت جر)

۳- جمع: اسم های جمع نیز خود به سه دسته تقسیم می شوند:

الف) جمع مذکر سالم

ب) جمع مؤنث سالم

ج) جمع مکسر

جمع مذکر سالم: اسم مفرد در حالت رفع با واو و نون مفتوح (ون) و در حالت نصب و جریا یاء

نون مفتوح (ین) جمع بسته می شود، مانند:

جاءَ المعلمون (فاعل و مرفوع)

رَأَيْتُ الْمُعَلِّمِينَ (مفعول به و منصوب)

سَلَّمْتُ عَلَى الْمُعَلِّمِينَ (مجرور به حرف جر)

نکته: جمع مذکر سالم مخصوص اسم های علم (خاص) مذکر عاقل و یا صفات آن باشد:

مانند: محمود (اسم)، عالم (صفت)، عالم (صفت) که جمع آنها می شود:

محمودون و محمدین - عالمون و عالمین

ب) جمع مؤنث سالم:

این جمع با افزودن «ات» به آخر اسم مفرد ساخته می شود، مانند: المعلمات، اطلاعات، حالت

رفع این اسم ها با ضمه و حالت نصب و جرشان با کسره می باشد. مانند:

جاءَتِ المعلماتُ (فاعل و مرفوع)

رَأَيْتُ المعلماتِ (مفعول به و منصوب با اعراب فرعی «کسره»)

سَلَّمْتُ عَلَى المعلماتِ (مجرور به حرف جر با کسره)

اسم هایی جمع های مؤنث سالم بسته می شوند که

۱- علم مؤنث باشند. مانند: مریم، فاطمة

۲- دارای تاء تأنیث باشند. مانند: معلمة، تلميذة

۳- مصدری باشند که بیش از سه حرف داشته باشند. مانند: الامتحان، التوجه

۴- اینکه مفرد آن ها اسم غیرعربی باشند مانند: تلفیون = تلفونات (تلفزیون = تلفزیونات) (ریال

= ریالات / تومان = تومانات)

جمع مکسر:

برای این جمع و ساخت آن قاعده ی خاصی وجود ندارد بلکه بر وزنهای مختلفی می آید، برخی از

وزن های مهم جمع مکسر عبارتند از:

انصار! افعال

جبال! افعال

أعزاء! افعلاء

نُجلاء کلماتی! افعلاء مانند ابیات، اصوات، اوقات، اموات ... جمع مکسرند، به جمع مؤنث سالم

زیرا اگر «ت» آنها حذف شود، کلمه بی معنی می گردد.

انواع اسم از نظر جنس: اسم از نظر جنس یا مؤنث است یا مذکر.

نشانه های اسم مؤنث:

الف) تاء گرد (تأنیث) مانند: العاقلة، المؤمنة

ب) الف مقصوره (ی - ا) مانند: بُ شری ، موسی ، عصا

ج) الف ممدوده (ء) مانند : صحراء ، خضراء

اقسام اسم مؤنث :

اسم های مؤنث به دو دسته تقسیم می شوند حقیقی و مجازی و هر کدام از آنها به مؤنث لفظی و معنوی تقسیم می شوند.

۱- مؤنث حقیقی : آن است که برخی ماده انسان یا حیوان یا صفت آنها، دلالت می کند مانند : نسبت ، ام ، دجاجة ، مؤمنة

۲) مؤنث مجازی : بر غیر انسان یا حیوان ماده دلالت می کند و با آن مانند اسم مؤنث رفتار می شود (قواعد مؤنث حقیقی برای آن بکار می رود)
مانند : دار (خانه) ، شمس ، مزرعه، ارض و ...

۳) مؤنث لفظی : آن است که برجنس مذکر دلالت می کند ولی نشانه ی مؤنث را دارد.
مانند: طلحه ، معاویه ، زکریاء

۴) مؤنث معنوی: آن است که بر جنس مؤنث دلالت می کند و با آن مانند اسم مؤنث رفتار می شود. ولی نشانه ی مؤنث ندارد، مانند: زینب ، مریم ، منی و ...
اسم هایی که مؤنث «معنوی» هستند:

۱ - اسم های علم (خاص) مؤنث: مریم ، منی، بتول و

۲ - اسم های مخصوص مؤنث: أم ، بنت، أخذت و

۳ - اسم کشورها و شهرها: ایران ، عراق، مشهد، بغداد و ...

۴ - اغلب رسم های اعضای زوج بدن انسان: عین (چشم) ، يد (دست)، كتف (دوش با شانه) ، رجل (پا)، أذن (گوش) و ...

۵ - برخی از کلمات سماعی: ارض، شمس، داد، نار ، نفس، حرب، بنر، سماء ، جهنم، اصبع و

مواردی که باید فعل تأنیث استفاده شود :

۱ - در موارد زیر واجب است که فعل به صورت مؤنث همراه فاعل بیاید.

۲- وقتی فاعل مؤنث حقیقی باشد و بلافاصله بعد از فعل بیاید مثل : نَجَحَتِ التَّلْمِيذَةُ

۳ - وقتی فاعل ضمیری باشد که مرجع آن اسم مؤنث حقیقی باشد .

مثل : التَّلْمِيذَةُ نَجَحَتْ (فاعل فعل ضمیر مستتر «هی» است که مرجع آن «الشَّمْس» مؤنث است)

اقسام کلمه

کلمات در عربی به سه دسته تقسیم می شوند :

الف) اسم

ب) فعل

ج) حرف

اقسام اسم :

۱. مذکر یا مؤنث

۲. جامد یا مشتق

۳. معرفه یا نکره

۴. معرب یا مبنی

۵- مفرد، مثنی، جمع

خلاصه و نتیجه گیری

اقسام اسم از نظر تعداد ۱- مفرد ۲- مثنی : ۳- جمع : اسم های جمع نیز خود به سه دسته تقسیم می شوند : الف) جمع مذکر سالم ب) جمع مؤنث سالم ج) جمع مکسر نشانه های اسم مؤنث : الف) تاء گرد (تأنيث) مانند : العاقلة ، المؤمنه ب) الف مقصوره (ى - ا) مانند: بُشْرِى ، موسى ، عصا ج) الف ممدوده (اء) مانند : صحراء ، خضراء اقسام اسم مؤنث : ۱- مؤنث حقیقی : ۲) مؤنث مجازی ۳) مؤنث لفظی ۴) مؤنث معنوی اسم هایی که مؤنث «معنوی» هستند: ۱ - اسم های علم (خاص) مؤنث: مریم ، منى، بتول و ۲ - اسم های مخصوص مؤنث : أمّ ، بنت، أخذت و ۳ - اسم کشورها و شهرها : ایران ، عراق، مشهد، بغداد و ... ۴ - اغلب رسم های اعضای زوج بدن انسان : عین (چشم) ، يد (دست)، كتف (دوش با شانه) ، رجل (پا)، أذن (گوش) و ... ۵ - برخی از کلمات سماعی: ارض، شمس، داد، نار ، نفس، حرب، بنر، سماء ، جهنم، اصبع و مواردی که باید فعل تأنيث استفاده شود : ۱- وقتی فاعل مؤنث حقیقی باشد و بلافاصله بعد از فعل بیاید مثل : نَجَحَتِ التَّلْمِيذَةُ ۲- وقتی فاعل ضمیری باشد که مرجع آن اسم مؤنث حقیقی باشد . مثل : التَّلْمِيذَةُ نَجَحَتُ (فاعل فعل ضمير مستتر «هى» است که مرجع آن «الشمس» مؤنث است)	
اقسام کلمه اقسام اسم و انواع اسم از نظر عدد و انواع مؤنث را در متن درس اول پیدا کند	ارزشیابی
تمرینات درس را حل کنید	تعیین تکلیف (اختتامیه تدریس)
رحمن بخش سپاهی www.sepahi61.ir	تهیه کننده